

ЗЕМУНСКИ ГЛАСНИК.

Земунски Гласник излази Недељом у јутру. Цена му је годишња 5 флоринти у банкнотама заједно с поштарином или достављањем у кућу. За предбројнице у Србији стане лист овај дукат царски с поштарином. За Босну, Херцеговину и Стару Србију 60 гроша турских, ван турске поштарине, коју предбројници сами имају плаћати.

Број 14.

Предплату на Земунски Гласник прима из Аустрије Сопронова печатња у Земуну, из Београда и унутрашње Србије г. Велимир Валожић у Београду. Предбројници из Босне, Херцеговине и Старе Србије предброје се у плаћеним писмима код управе вилајетске печатње у Сарајеву. Без новаца никакве се не уважавају наручбине.

ОПАСКЕ У ПРИВРЕДНИМ СТВАРИМА.

I.

Под овим насловом говорићемо о различним предметима, који и ако су различни опет по природи својој стоје у свези. То радимо с тога, што нам се материјал множи, а простор листа је ограничен. Посвећен материјалним интересима својих читалаца изискује се, да се наш лист обзира на исте, а овај требао би да се шири, колико се круг читалаца шири. Но још нам околности недопуштају, да нашем листу већи простор дамо.

Наш је трговачки дописник београдски мало драстички описао у 12. броју о. листа одношај пештанских комисионара према њиховим комитентима у дољним земљама. Тај је допис у комисионарским круговима пао јако у очи, и побудио их, да ствар и с противничке стране осветле. Из тога круга, и о тој ствари добили смо следеће писмо, које у верноме преводу овде стављамо:

„Господине уредниче! У 12. бр. нашега поштованог листа има један допис из Београда, који говори о поступку пештанских комисионара према својим трговачким пријатељима, српским трговцима са продуктом, али доста изопачено. И ако нисам баш вешт у овоме послу, молим Вас примите ово у свој лист. Тај се допис почиње са питањем: „Кад ћемо се већ једанпут опростити туђинскога јарма?“ Ја сматрам у томе увреду српскоме народу нанесену, јер народ, који је својом храброшћу и одважношћу турски јарам могао збацити, зацело би био брзо готов и са неколико комисионара кад би т.ј. дошло до тога. Колико је мени познато, нико немора носити тај јарам, а кад немора, што би га носио? Биће дакле, да је овај јарам лакши од онога турскога, јер

се својевољно носи. У интересу је, да ови одношаји остану, јер ја поуздано тврдим, да је данашња трговина с продуктима у погледу на негдашњу, много боља.

Србија, земља где млеко и мед тече, удавила би се сама у дебљини својој, да нису пештански комисионари посредовали, те тако њезиним ваљаним продуктима светски вапшар отворили, и свуда на континенту упознали, да их сада сваки дан све више траже. Ја опет велим, да су пештански комисионари заслужни за Србију.

Пре, кад у Пешти још није била тако велика конкуренција, и кад о трасирању, а много мање о бијанко-кредиту ни спомена не беше, него када је сваки радио како је могао са сопственим сретствима, онда су се већи провизиони и већи трошкови узимали, него данас.

Последњих десет година тако се разгранала трговина с продуктима, да спекулантима сопствени капитали недостижку. Олакшице ради допустише комисионари својим трговачким пријатељима на послати им еспап 75% на 2—3 месеца, или још на краће време повући.

Али због велике конкуренције у Пешти не могаше се остати при томе. Пре две године уведоше у обичај сви спекуланти са малом изменом, т.ј. ови су то захтевали, да се за трговину потребни капитал или у роковима, као што они желе, „ин бијанко“ на њихове комисионаре у Пешти повуће, или да ови њима на њихово захтевање готов новац по умерен интерес набаве. Тим капиталом купују онда спекуланти продукте и шиљу их комисионски у Пешту на продају. У најбољем случају може при томе комисионар осим интереса још и провизион од продаје заслужити; а има случајева да комисионар кад падне цена, изгуби не само интерес, провизију, сензарију и

друге трошкове, него и од самога капитала штетује.

Е, сада питам, ко носи управо јарам? Зацело пештански комисионар. У таком одношају стоји пешт. комисионар са српским трговцем са продуктима, и сваки не пристрасни трговац призна ће, да су не основани они прекори у београдском допису на комисионаре, и да су или злом вољом написане, или да их је некомпетентан човек написао.“

Ето од речи до речи тога одговора. Ми га саопштавамо, једно што о важном фактору за продукцију у нашем пределу говори, и друго што хоћемо, да се чује глас и противне стране. Истина је, као обично у животу, у среди.

Да проговоримо сада коју о једном младему заводу, кога ћемо ради напретка његова свом љубављу неговати. Зацело сваки жели успех нашој штедионици. С тога долази мо чешће на њу. Тек пре неколико недеља почела је штедионица своју радњу. Томе почетку можемо се радовати, јер за кратко време дође доста и великих улога, као што су и знатне зајмове од штедионице дозвољене. То показује, да публика поверења у нашу штедионицу има, и она опет да онима у помоћ притиче, којима је новац од потребе. Завод овај има лепу будућност, и биће један од најважнијих чињеница привредних за Земун и околину.

По штатутима штедионичким постепено се отплаћују позајмљени капитали на непокретна добра. Засада је одређено годишња отплата од 10 процената. Морамо приметити, да је то за време само, а друштво мисли, да уведе двадесето-годишње отплаћивање, како то буде могуће, т.ј. док друштво искуством увиди, како стоје улози према исплатама. Није нужно тек доказивати, да је преко нужно поред данашње оскудице у капиталима, да би то скоро било.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ ВЕСТИ.

Земун. У Среду беше скупштина нашег варошког заступништва. Већање трајало је пре и после подне до осам сати ноћи, јер је било много предмета разног рода за решавање. Предмета се толико нагомилало, што од неколико месеци не бијаше састанка општинара. Али међу свим тим предметима не налазисмо варошки буџет за ову 1868. годину, нити рачуни лапске године, премда је већ други годишњи месец наступио. Мораћемо другом приликом важне ове предмете читаоцима саопштити. Општински извештај о поменутој седници сљедује мало ниже. Овде ћемо само да споменемо, да се овај састанак одликовао колико бројем присуствујућих општинара, толико и својим уредним и достојанственим дебатавањем, као и великим мајоритетом гласова при закључцима.

(Општинско веће 30. Јануара.) У Среду беше састанак варошког заступништва нашега под претседништвом госп. мајора и градоначелника. Од стране магистрата присуствоваше у седници заступник градоначелников г. капетан-аудитор Штрајбер, сенатор г. Петар Петровић и сва четири варошка претставника, као и комунитетски адјункт г. Орел, који је протокол водио. Општинара било је двадесет и пет. Већање трајало је до осам сати ноћи.

Г. градоначелник отворивши седницу поздравно је са неколико срдачних речи општинаре, рекавши да му је мило, што их је после дужег отсуства од Земуна (госп. мајор беше познат у Беч за члана граничарске комисије) у добром здрављу затекао. Уједно им је захвалио, што су они као и многи други земунски становници дошли на парастос његовом оцу, који је држан ономадње у овдашњој католичкој цркви. Општинари одзваше се устајањем градоначелниковим речима.

По томе положио је овдашњи житељ г. Гаврило Николић заклетву грађанина. Формула заклетве беше му прочитана из комунитетског регулатива на немачком језику.

После тога прешло се на већање предмета. Најпре дође у претрес варошко кољиште (Schlafhaus), за које је општина лане определила оно здање на дунавској обали, које је њој уступила држава, те је предузела неке оправке, на које је досад потрошено 1100 фор., а још ће се имати толико потрошити, док се начини потребна штала и сип. — Решено је: да се то гради и да се кољиште да касацима под аренду на три године по 200 фор., а првом варошком заступнику г. Кости Петровићу, г. Ђ. Илићу и М. Ивићу поверено је, да праве у име општине контракт са касацима.

Варошки пандур Булмаца моли, да му се одобри награда, што он настојава око наплаћивања општинског приреза. — Решено је, да му се да у то име 15 форинти као и прошлих година. Том приликом рече г. градоначелник, да је против одобрења таквих молбеница, и тога је мислења, да сваки званичник треба да врши дужност без вредне награде.

На то дођоше други лични предмети у претрес. Удовица Вуличевић из Бечена тражи се путем сурчинске кумпаније за овдашњу. У обзиру што она у Земуну већ притежава кућу и што је честног владања, уважи се њено прошење. То исто тражили су столар Петковић и фризер Цимерман, но и један и други бејаху одбијени. По занатлијском закону могу овде своје послове радити без да морају бити овдашњи.

Неки Бергер тражи гостионичко право у својој кући у рабадијској махали. Беше одбијен са својом молбеницом с тога, што у Земуну у опште, особито близу просоичеве куће у Бежанском сокаку одвише гостионица има. Овај предмет даде повода примедби, да је генерал-команда више пута дозволила механичку радњу особама, које је општина одбила. Ако бити то било и у овом случају, онда ће општина морати рекурсе подићи против генерал-командског решења.

Лане закључише магистрат и општина, због догодивших се нереда, да се заједно с порезом наплаћује и општинска такса, а општина, који се ту же да им многи становници штеђења ради не дају оцаке чистити, да примају новце из општине кесе. Генерал-команда одобри ту нову наредбу на годину дана, а ако се за то време покаже, да је целесходна, то ће се моћи на закључак магистратско и општинско и даље упуштавати.

Марија Гавриловић моли, да јој се опет даје месечна помоћ из спротинског фонда, која јој погрешно одузета била, почем она није та Марија Гавриловић, за коју је држале спротински старатељи кад то чинише. Одбијена с примедбом, да је одбор њу баш мислио и да има потребитишних лица, којима ваља помоћ дати.

Гробар немачког гробља, коме је у дужности, да убоја мртваци без разлике вере, који умру у болници, ту же се на српског гробара, што му овај смета, кад закона мртваци на српском гробљу. Он ниште, мртваци, што умру у болници а православног су вероизаконна, српски гробар да закона. Поводом тим поведе се реч о забатаљеном стању гробља опште, услед чега се закључи, да се избира одбор од општинара, који ће заједно с тугорима оба вероизаконна чинити општински предлог што се тиче гробља. У тај одбор изабрани су гг. Волф, Јован П. Јовановић, Кеглић, Ивић и Лазич. Одбор имаће колективно радити и до прве општинске седнице са елаборатом готов бити.

Жестоку дебату изазвало је питање о официрским кватирима, које општина плаћати има. Покренуто је било тиме, што г. први варошки заступник није хтео одобрити рачун угоститељу Прескару о колацима и ложењу, од једног мајора на општински трошак уживаном. Г. први вар. заступник мотивирао је свој поступак тиме, што је општина с угоститељем г. Фаслом уговорила определу цену за кватир пролазећих официра, а у Прескаровом рачуну више се ниште. Општина подпуно одобри поступак свога првог заступника. Ова дебата бива подређена извештајем полицијног адјункта г. Велша о наплаћивању такса од оних особа, које се новцем ослобођавају од примања официра у кућу. По том извештају изнесет сва сума 567 фор. 80 новч., од којих 46 форинта стоји у вересији Г. полицијни адјункт том приликом обрати пажњу општине на сиромашнију класу, којој је у кватирима вјешко, особито у зимње доба због грева, доста теретно, и много је осетлије, него што имућнији плаћају 50 новча од себе и тиме се огресе тог терета. Он предложи, да се та такса повиси на 1

форинту од себе, а сувишак нека се подели међу оне, који имају војника у кући. Овај предлог нађе на олозицију неких општинара, но најпосле је решено, да постојећи одбор са кватиранима наново прегледа куће, и да попише собе у свакој, да би се од свију оних, којих су куће такве да могу официре држати, могло такса наплатити. По томе да се повиси такса на једну форинту. Онима пак, који дају кватир у натури, да се кроз четири зимна месеца даје по два новча од солдата на дан. Вересија, решено је, да се наплати екекутивним сретством, а Прескару да се плати онолико колико је са угоститељем г. Фаслом уговорено.

Г. градоначелник рече, да општинска башта, где се млада дрва треба да подрађују, није ни од какве користи, и да општински баштован бадава узжива онолики простор. Г. градоначелник тог је мислења, да се баштовану откаже, и да се кућа определи једном француском учитељу за обиталиште и то ономе, који се доста вредан показао у подрађивању свилених буба. Овај би могао нагледати надничаре, и поучавати децу у каламлењу воћки и подрађивању свилених буба. Општина би уштедила кватир учитељев, и ако ништа друго, имала би бар младеж делу прилику корисно што у економији научити. Решава се, да се баштован вла до конца Марта селити, и градоначелнику је остављено, коме су додани господа први варошки заступник К. Петровић, Волф, А. Д. Јовановић, Пфефер и Шерер, да извиди ствар, и да општини односи пред г. учини.

Пошто су узели у претрес неки предмети од мање важности, дође бирташки акциз на ред. Више су бирташа дали писмену жалбу, да је разрез од акциза не праведан, што неки угоститељи по размеру величине њиховог посла мало, други пак много плаћају акциза. Решено је, да ако се неће, да се опет увече визир, одбор бирташке задруге као и досад имаће тај разрез чинити, који најбоље може да зна, колико који точа, а да се тај намет једино односи на точење вина и ракије.

На предлог магистрата дозвољено је војено министарство, да општина може у своју корист наплатити 4 фор. од јелне дереглије песка, који се носи са наше аде. Ово се узима са захвалности на знање и моли се магистрат, да оно објављује и у Београду, јер поглавито Београђани посе много песка са наше аде. Надзирање, да се по тој наредби поступа, поверено је Миши Замфровићу.

По томе беше варошка кадриа предмет већања. Већна била је за то, да се само наплати оно, што се уноси са дунавске стране, и то од коња 4 новч. Наименован је један одбор, који ће тарифу изградити. Чланови тог одбора су: Др. Милановић, А. Д. Јовановић, Димитријаде и Ивић.

Г. варошки управитељ предложи рачуне о болници и осветлењу вароши. Решено је, да се ови прегледају. Том приликом г. Ивић предложи, да општина закључи, да одсад све варошке новце, који се имају под интерес дати, треба у овдашњу штедионицу уложити, и да се у будуће у смислу тога закључка строго поступа. Узрок том предлогу тај је, рече, што су куратори горњоварошког школског фонда хтели готовину у штедионицу уложити, но им то магистрат из узрока тога дозвољено није, што је војено министарство наредило, да се од јелне пушларне масе само до 500 фор може штедионици под интерес дати. Против оваког схваћања министарске наредбе огрдно се предложило, доказујући, да се га одлука министарства једино на пушларне масе односи, но општина нити је пушларна, нити пак њезино имаће пушларно имање. Боље

је по општини, рече г. Ивић, да има своје готовине на једном сигурном месту, како ће у случају нужде само са једним дужником. а не са стотинама њих посла имати. Услед тих разлога усвојила је општина предлог.

Најжешћа дебата породи се, кад се је хтело ступити к избору оних лица, која општина има да предложи за упуздено место магистратског саветника. Пре него што се имена потражилаца прочитаху, предложи г. Ивић: да општина за сад не предузима никакав избор, јер, рече, права општине у том погледу нису јасна, па се је збивало, да њезини предлози не бежају уважени; да и магистрат од своје стране чини кандидације, према градоначелник учествује у општинском већу и гласа при општинском избору; да се је, особито у последње време у једној вароши, догодило, да је и мање знање општинско против предлога општине попуњено са лицем коме она гласа да да није. За то треба дакле, рече, најпре од војеног министарства признати општинског законика и јасније прецизирање општинских права измолити. Тај предмет беше повод друге предлогу, који је г. Андрејевић чинио. По овоме треба да се бира, по уједно да се закључи и поднесе у том смислу прошања, и ако се ова уважила не би, да се у будуће не барају кандидати. Други овај предлог по дужем дебатовању беше одбачен, а први примљен од свију општинара осим двојице.

При свршетку већању обрати г. Ивић позорност општинара на то, што се од стране магистрата и генерал-команде планови, предрачуни и пр. за грађење старе, лане пожаром упропашћене варошке куће праве, а општина се и не пита. Он предложи, да општина своје право на стару и нову варошку кућу брани, да не би држава услед нашег ћутања себи право на та здања присвојила. Но будући је протокол већ закључен, а и осми вечерњи час наступио био, то су неколико њих општинара за то били, да се у тој ствари писмени предлог учини.

— У Уторак држан је у овдашњој католичкој цркви парастос ово дана у Оточцу преминувог мајора у миру Фрање Баха, сца нашег поштованог градоначелника. На том парастосу било их је много званичног и грађанског реда. Покојник је био знаменит човек, који је дуги свој век све међу нашем народу провео. Исти се 1793. год. родис. Он је писао на немачком језику повест Оточанске регименте, па и свој животопис на истом језику, у ком слово „г“ из курјозитета није употребио. — У Бечу је умро пуковник Богољуб Фабро, који је више година становао у Земуну.

— Од како су полицајном наредбом укинути бордели све више се појављује нека извесна болест како међу гојницима тако и по вароши. Још ће горе бити, док почну лађе радити. Ми обраћамо на то позорност оних, којима спада у дужност бдити над здрављем становништва ове вароши. — Ономад протераше полиција 14 особа због просјачења, неке под стражом, неке само онако.

— Ноћу између Среде и Четвртка побегоше из града Варадина осам на многогодишњу робију осуђених злочинаца. Нагађа се, да двојица или тројица од њих јесу у новим цивилним хаљинама, као и да су у чамцу низ Дунав се возли. Од њих су четворица Маџари, двојица Пољаци, један Србин а један је Влах.

— Из Панчева добили смо ово извешће: У околини нашој, по селима, велика несигурност живота и имања влада. Пре неког времена нађоше на оповачком атару мртво тело једног човека, кога изједоше пси тако по образу, да се није могло признати. Како неки свештеници ни мало не поступају у духу евангелском показује овај случај. У Опово дође један убоги странац. Од тешке болести није могао даље, те га узме сиромашак један човек себи у кућу, неговавши га са хришћанским милосрђем о свом трошку, јер странац беше без трошка. После неколико дана умре, те га онај, који га је примио у кућу, морао и сахранити. Сам сиромашак морао је од куће до куће ићи да запроси толико, колико је стао сандук, али штолу свештенику није могао испросити, као што је то овај зактевао, а без штоле нема свештеничке пратње. Човек је дакле умршег свог госта морао без окела свештеничког закопати. — Не обичну пресуду извршише ово дана неки граничари у Баранди. Пијући у бирнузу посвађаше се. Један од њих највише је викао. То осталима беше досадно, те сви на њега и одсекуму — језик. Доста карактеристична процедура извршена над једним инацијом. — У Уторак држаше у овдашњој православној цркви парастос члану нашег певачког друштва тенористи Ристићу. На служби певаше глумци, па парастосу певачко друштво.

— Из Београда пише нам дописник наш: Пишемо г. М. Поповића, уредника „видована.“ што га је „Застава“ јавности предала, беше ово дана главни предмет конверзације по Београду. И у кнежевом двору читано је, што је веома непријатних последица по поменутог господина имало. Заповедише му, или да се оправда, или да се сели у Пешту, као што је сам у писму казао. Услед тога отишао је г. М. Поповић одмах, као што смо добро извештени, најпре у Новисад, а одатле у Пешту. Шта ће испословати, видићемо. — Министар финансије госп. Цукић о-

тишао је јуче преко Базијаша у Беч. Говори се, да је целъ тог путовања. ковање српских бакарних новаца, — „Српске новине“, публикаваше буџет вароши Београда. По том извештају приходи су: од кирија општински добара 18.149, од аренде 185.343, од такса 10.600, од калдрмије 55.000, од интереса 552, од воде 300, ванредни прихода 16.800, од приреза 129.600, свега прихода 416.044 гроша чаршијска. Редовни расход износи: плаћање интереса 19.600, издржавања 31.20, плата персоналу 86.400, плата служитељима 104.856, па издржање школа 51.880, па разне потребе општинске 150.188, свега расхода 416.044 гроша пореска. — Као што сам вам прошле недеље јавио, овде велика несигурност влада. И ове недеље се чуло о пробијеним дућанима и другим поћним лоповлудима. Један је од оних лупежа ухваћен, који су пре осам дана покушали похарати паробродску агенцију. Он је бирташ из Новог Сада. И ваша су два Земунца, позната кријумчара, ухваћена под сумњом, да су учесници у таквим нечистим пословима.

— Железнички зајам за Угарску не испаде по жељи министара Лоњаја. Једва је половина од зактеване суме уписана. По томе као да европски капитал нема вере у постанак садашњег државног уређења.

— Надвојвода Хајнрих, стриц пресветлог цара нашег, венчао се пре неки дан у Боцну у Тиролској са госпођицом Хофман, која је од грађанске породице, кћи некога трговца. Говори се, да је она ретке лепоте.

— Обе делегације живо претресају државни буџет за ову годину. Штедњу у свакој државној струци препоручују.

— Министар гр. Бисмарк узео је привремени одпуст због порушеног здравља.

— Виртемберјка влада издала је наредбу, по којој ће морати одсад виртемберјски званичници пратити војске железничке, које су товарене са раном опредељеном за у Виртемберјку и Швајцарску. То казује, да наша железничка друштва не уживају на страни баш најбоље поверење у обзиру на за пошилање им предату робу.

— У Ирландској беше скоро опет фенијских сукоба с властима, услед којих било је ранених.

Поправка : У Земунском чланку о трговини у прошлом броју, 9. реду одозго, нека се чита „зоби“ у-
www.ub.com.rs, наполици.“

У Бечу, 3. Фебруара. (Телегр.) Банатска шеница (у Буру) 88 фунт. 7.50, иста у Пешти 5.45. Раж маџарска (у Бечу) 80 фунт. 5.05. Јечам шопронски (у Бечу) 72 фунт. 3.60 - 65. Зоб маџарска (транз.) 45 фунт. 2.08, 50 фунт. 2.28. Промета беше у шеници 15—20.000 мерава.

у Земун, 3. Фебруара. На данашњу скупштину трговачке задруге овдашње само су неколико чланова дошли. Због тога није се могло ништа ни предузети. О местној радњи немамо шта особитог јавити. Нити је било ове недеље знатнога промета у храни, нити промена у ценама. Рекли би само то, да су купци мало ладнија усљед надања ажије и што су по горњим пијацама цене мало удариле натраг. Ово дана почеше се за вуну погађати и капаре давати, цента по 24—30 ф. Паробродска агенција прима већ еспапе за пошиљање на све штације, премда редовна пловидба још није започела. Јуче је приспео овде један пароброд из Пеште, који је донео робу оданде, дакле је Дунав чист од леда. Путничке пловидбе неће бити не посредне између Земуна и Пеште. Велике путничке лађе пловиће одсад само до Новог Сада, с којом ће штацијом Земун сретством другог брода у свези бити. Под именом местне пловидбе пловиће сваки дан пароброд „Дебрецин“ одавде до Новог Сада и натраг, и стајаће у свези с пештанско-новосадским лађама. Само једанпут у недељи дана долазиће не посредно пештанска лађа у Земун, одкуд ће даље у Оршаву. И брзоплови радиће истим редом као што пловише прошлих година. Паробродско друштво, као што чујемо, ту је нову наредбу чинило зато, што хоће да побие конкуренцију новог угарског друштва, чије су лађе још лане пловиле до Новог Сада. Ако би то друштво, пловидбу својих лађа до Земуна распротрло, онда би ваљда наша варош опет бродовима и дунавског друштва дошла у не посредну свезу с Пештом.

Рума, 2. Фебруара. (о. д.) Наш вашар био је добар по продавце од марве, иначе се мало пазарило. Дуњанске и занатлијске радње још од Божића слабе су. Волова продало се по 200—230 фор. пар, а сремачке свиње до 60 форинти. Од хране ове су цене на пијаци нашој: ше-

ница по 11¹/₂—12 фор., наполица 8.—8.50 100 ока, јечам 2.80—3.—, а зоб по 2.40 мерова. Кукуруз по 6.50—7 ф. Маст 30 фор., а сланина 24 фор. цента. Вино по квалитету 4.—5.— до 6 фор., ракија комовица по 9—19 фор., стара шљивовица по 15.50—16 фор.

Београд, 2. Фебруара (о. д.) Јавио сам вам, да је ограничен унос бакарних монета. Сад је изишао овај кнежевски указ : „Да се у закону о новчаној тарифи од 1. Априла 1866. и то у другој приметби дода ово : у бакарној монети нико није дужан примити више, но до два гроша чаршијска, као суму, која је за подкусуривање довољна.“ Ова наредба учини читав дармар по чаршији. Пекари, механције, кафеције и прочи бејаху формално поплаћени са бакарним новцима, те нехтедоше их најпосле примити. Тим новцима је сад добијена вредност од 25%. Министар финансије отишао је јуче у Беч ради нових бакарних новаца. — О радњи немам ништа особеног јавити. Ове су се мале промене у којијим ценама показале: Српске козије по 28—29 гроша, турске по 27—28, јареће по 17—18, зечије по 6¹/₂ гроша.

Шабаци, 1. Фебруара (о. д.) При приличним довозима, дан на дан око 100.000 ока, много се купује рана, и седам се шлепова сада товаре овде, а неколико се још очекује. Неки се товаре за Пешту, неки за Сисак. Роба у опште није најбоља, и свака је пуна ђубрета. Цена је жити 116—120, јечму и зоби је 62—64, кукурузу 65—70 гроша, а шљиве 160—170 100 ока. Почем је местна потреба незнатна, то се највише купује на спекулацију, нешто и на рачун страних кућа. Много је у Мачви ране посејано, највише жити. И трговина с марвом по продавце добра је. Аустријски трговци купују свиње и рогату марву. Волви се продају по 25—30 дук. пар.

Како је сељак при новцу то трговци и неке занатлије добар пазар имају. Жали бог, што тако варају сељаке на мери. Уопште наша пијаца нема најбољи глас у погледу на трговачку солидност. Кад цене скачу, онда ни погодба ни капара не дају сигурацију. Поштење се набљудава само у марвеној радњи, иначе ни у којој струци. Наравно да има и изузетка.

Телеграф и пошта добри су, само би желели, да нам је господин поштар мало учтивији. Али са свим је не спосан шабачки ђумрукција.

Кад неби знали, да смо у слободној Србији, вала, мислили би, да имамо каквога ефендију зулумчара пред собом. Он и не мисли да му је дужност, да учтиво поступа са људима, да не под капом у канцеларији по не уљудној ђуди својој своје самовољство покаже. Кад ће једном наши званичници почети појмити, да су они постављени ради народа а не народ ради њих. — Ни општински послови нису више у том реду од кад је нови кмет изабран, као што су били под пређашњим кметом г. Главинићем.

Смедерево, 2. Фебр. (Телегр.) Цене исте као и прошле недеље. Довоза толико, да кантарције не могу стићи. Надница 2 гроша скупља (у место 10, 12 гроша), тако и кочијаши, што рану возе лађама, ишту сада 4 гроша од 5 товара.

— Одбор за оснивање српско-хрватког друштва у Панчеву ову је о-кружницу издао :

„Оште је познато, да је добра комуникација један од најпогоднијих чинилаца за напредак свеколике трговине. Било би излишно доказивати, да комуникација, као што је данас имамо, ни из далека није таква, да потребама одговорити може, јер нам штета, што отуда претресемо, довољна доказа даје. Ако хоћемо да у напредак ту итешу, а може бити још и већу нетрешу, онда нам ваља све силе употребити, да сметње, које нашем развиту на путу стоје, уклонимо.

Како у нашем народу много великих и патриста нема, то само удружењем до те снаге доћи можемо да овасредства створимо, којима се сметње уклонити, а напредовање наше трговине обезбедити може.

Познавајући ове по развитаку наше трговине не-угодне околности, наша су се оба одељења овдашњег трговачког друштва (гезијума) побуђена, да програј од г. Касапиновића и Друга у Пешти обнародовају, у којеју се образовање „српско-хрватског ородарског друштва“ предлаже, у претрес узму. Резултат тога световање беше да се идеја, у поменутом програму разложена усвојила и да се купитина акционара (акционара) на ту цел започело. Будући је тај позив онде таква одзива нашао, да се је до-полутине нужног фонда успело, то је скупштина акционара на жељу г. Касапиновића и друга решила, да Панчево улогу основача на се прими и да све кораке, која остварењу поменути идеје воде, учини.“

На ту цел изабрани одбор усвоји је ово као основу реченог подухвата : 1. Да друштво носи име: „Српско-хрватско паробродско друштво.“ 2. Да се граде два реморкера, сваки са снагом од 120 коња, а уједно и 12 дрвених шлепова од 5—6000 вагапа тешке хране, како би друштво и у том случају, кад неби довољан број житарица за реморирање био, своје реморкере са шлеповима успословати могао. 3. Будући је за то нуждан фонд од ф. 300000 — а. в., то се одређује број од тристотине акција по ф. хиљаду — а. в. а уједно се допушта и уписивање на по акције с тим ограничењем, да ће право, које ће по уставу друштвеном са притежањем једне целе акције од ф. хиљаду — а. в. склопачо бити, две полутине давати. 4. Управа друштва биће у Панчеву, где ће се и главне скупштине акционара држати. Вап тога поставиће се две агитуре, једна у Пешти, а једна у Сиску. 5. Рок за уписивање одређује се до 15. фебруара о. г. 6. Сваки уписник има 10% од сваке акције, а тако исто и ф. 5 — а. в. (односно ф. 2.50 а. в. од полутине акције) у име предложих трговачки при уписивању да положи. Новца се шљу на фирму друштвеног председника г. Ст Јовановића и Друга у Панчеву. 7. Даља упућивања биће у више рокова, који ће зависити од уговора с традиционим реморкера и шлепова, што ће се у своје време акционарима обнародовати. 8. Сваки уписник обавезује се потписом својим, да ће вап упућених 10% на позив и остале рате точно упућивати, јер ће иначе већ упућена свота у корист друштву припасти.“

ОПШТА РУБРИКА. *)

Отворено писмо господину Мојсилу Пајићу у Земуну.

Господине!

Већ од више времена долазе ми са више страна гласови, да Ви на Вашим ноћним састанцима у механима говор о мени водите. Особито од оног часа, кад је мени заступништво општине овдашње као накнаду за моје трошкове и мој труд у парници због месарске пустаре награду од 300 фор. одобрило, непрестајете из тога факта нападања на моју личност изводити. Ако Ваша нападања и нису таква, као она Вашег садруга г. Д. Ж. М. који се очито заверава, да ће ме за три месеца моје адвокатуре лишити, опет не могу мирно слушати, да Ви моју част код оне публике нарушавате, која из призрења на Ваш сталез без даљег испитивања Вашим речима слепо верује. То ми даје повода, да ово неколико речи на Вас јавно управим, јер као што Вам је познато, ја употребљавам моје часе угодно, а мислим и полезно, па се не могу ноћу по кафанама и механима скитати и незлобним људима с којекаквим пиштавим говорима досађивати. Мени је дакле не могуће на онима местима с Вама се сукобити, на којима Ви мене нападате. Што сам пак досад ћутао узрок је тај, јер сам чекао да Ваше намене крају приведе, које сте с напитницом при „сјајној вечери“ и учинили.

Кад сам предузео ово неколико речи на Вас управити, морао сам си два питања ставити: прво ко је тај, што на ме напада? а друго зашто и којим начином? Што се првог питања тиче, допустите ми да с делима Ваше прошлости на то повољно одговорим пак из тог узрока да факта из Вашег живота наведем. Не намеравам никакве тајне открити, јер оно што ћу навести сваком је Земунцу мање више познато, ал је нужно то овде навести, како би читаоци увидели, да Ваша нападања на моју личност не извиру из љубави према општини, која је као што кажете тиме оштећена што сам ја 300 фор. добио. Не, господине, Ви ни најмање осећања немате нити за општину нити за наш народ, барем нас досад о противном нисте уверили. Лична корист Ваша је звезда преходница, по којој Ви Ваша дела управљате.

Неизвесна је то још тајна, којим сте поводом Ви из Млетака преко Црне горе и Босне у Земун дошли, кроз које сте време и на који начин у тима земљама боравили. Зато ту црту Вашег живота муком прелазим а не спомињем ни то, како сте тек у Земуну заменивши чалму цилиндером привидно-бољем се животу одали, и како сте ту, да би Вам оштећена популарност код нашега народа ускренути могла, најпре у народну војску а за тим код финансије у службу ступили. Подузеће Ваше беше благородно и целисходно. Премда наш добри, племенити и одушевљени народ према својој једнородној браћи у Босни љубав а према Турчину мржњу гаји, опет зато радо заборавља на прошлост, те опрашта ономе који се поправи. Кад би хтео врећати, дало би се овде доста којешта навести, по моја намера није та.

Народ Вам опрости и прими Вас опет у своја наручја, особито у оно доба, кад је Њ. Величанство наш благонаклони цар и краљ с октобарском дипломом народима пут к бољој будућности отворио, у нади да ће те Ваш живот народној цели посветити. Ту наду побудише Ваши говори а привидно и Ваша дела. Под формом народности ступисте Ви у нову еру са оном жестином, која иначе млађане груди оживљава. Није Ваша кривица, а мислим да нисте ни Ваша осећања према томе удешавали, што је за оно доба постојећа виша власт народне тежње подпомагала; невино сте пали Ви за онај час у гуверноментално коло, јер нас толико пута уверисте да Ваш дух радо по опозиционом зраку пливи. Да народни дух у Земуну из сна његова пробудите, свиди вам се да тад неупотребљавано сретство у помоћ узмете. Сјајна вечера и чапавина беху сретства. Ви ћете се, господине, још сећати кад понајвише на Ваш позив повољни број грађанства приликом пријатељског састанка зору бољих дана прослави. Какшта беше посљедица томе весељу? Ништа друго већ раздор међу донде сложним грађанством, који раздор међу нама још и дан данас постоји и смета нам да уједињеним силама благостање ове вароши унапредимо. Ви као да сјајне вечере, забаве, игранке и т. д. за сретства држите, којима би се напредак нашега народа обезбедио, те сваку згодну прилику од оно доба употребисте, да такво што произведете. Но на жалост сваким весељем понављаше се свагда мало уталожени раздор. И то можда није Ваша кривица; јер не

одричем Вашим намерама добру цел, која ако у ничем, оно се бар у том састоји, да поједини при угодној забави на најјевтинији начин жарку своју љубав према роду и дому показати може! Та фала богу, свима нам је познато да ви нисте пријатељ великог трошка, макар се исти и саме цели народне тицао. Познато нам је свима да ниједно подузеће које би на побољшање народа смерало, а и с најмањим трошком скопчано било, да код Вас потпоре не нађе. Тицало се књиге, тицало се каквог завода, Ваше ћемо име заман међу потпомагачима тражити. Сиромашни занатлија, оскудни пољоделац, трговац, сваки трудом стечени новчић радо прилаже да колко - толко народну цел унапреди и подпомогне, Ви пак као члан интелигенције, који слепим случајем до благостања дођосте, Ви само здравицама народ потпомажете. Читалиште, певачка задруга, штедионица овде, правословна академија, српско нар. позориште, матица све сами заводи, који народној користи служе, не видеше Вашег повчића. А и општина овдашња не може се баш толико потужити, да сте јој с трудом и с прилагањем на добре цели досађивали. Познато ће Вам бити, како сте Ви услед Ваших многих говора о побољшању општинског стања по механима од суграђана за општинара изабрани, да Вам се тиме прилика даде да на оном месту радите где се по закону полезно радити може. На шта видимо одатле? Ако жестока борба за самостално деловање у општини предстоји, Вас у тај час посао у Панчево води, ако треба у одбору радити, Ви времена немате и тако до данас још, као што ће сви општинари засведочити, нисте ни један час општини жртвовали. Али умало незаборавих на два акта из Вашег општинарског живота, који заслужују да их човек на видик изнесе. Пре две године буде Вами поверен преглед општинских рачуна, о којима сте мене Ваше писмено општини поднели и хвалу општине задобили. Ја сам такође за ту исту хвалу гласао, јер нисам којекаквим поговорима веровао по којима то писмено није из Вашег пера изишло. Исто тако дане суделовали сте Ви у нашем састанку кад смо се договарали, кога да препоручимо нашим суграђанима у престојећем избору за општинара. Ваши непријатељи кажу да ни у том случају нисте досљедни остали, већ да сте са противном странком шуровали. Али премда сам Ваша хвалисања чуо, како сте Ви у

*) Уредништво не одговара за чланке, који се печатају под овој рубриком.

Босни знали вешто права Ваша осећања сакрити, јер вас је „Турчин за Турчина, Шокац за Шокаца а Србин за Србина држао,“ опет тим непријатељским поговорима нисам веровао; па баш да су и истинити били, ја Вас извињавам, јер док смо ми народну ствар из вида изгубили, пак на измирење свију партаја у атар општине ишли, противна партаја држала се строго народности пак је на избор *народних људи* смрала. И при тој околности Ви сте Ваше драгоцено време с општинским пословима провели. Морате припознати господине, да Вам ни та два факта не могу дати права да мене опадате; због награде, коју сам за трошкове и труд у општинском послу получио. Ви додуже кажете, да добивена пустара није моја заслуга, него других неких особа. Али допустите ми господине само једно питање, те ми кажите од куд је Вама то познато, да ја у ту сврху ништа писао, а у Бечу као посланик општине ништа радио нисам? Што се писмена тиче, која су мојим трудом у тој ствари произашла, Ви нисте ниједно још прочитали, пак покрај свега тога што ја Ваше хвалисање одобравам, да Вама „што се памети тиче међу општинарима нема пара,“ то ће те ми опростити ако Вам кажем, да Ви оне способности немате, која Вам је нужна да би вредност мојих писмена могли пресудити. Радња моја као посланика у Бечу у корист општине, Вама је такође тајна, и то из сопствене Ваше кривице. Ви ће те се још добро сећати говора наших при избору посланика и да сам ја био онај који је предложио, да уз мене као правобранитеља општине још два општинара и то један римокатолик и један православни у Беч иду, да тако оба верозакона ове вароши у тој депутацији буду заступљена. Срећа и поверење Ваших суграђана Вама у деопладе, што ме је врло обрадовало, јер сам држао да ћемо у Вама у Бечу искуснога говорника имати. Знајући да Вам је време Ваше врло драгоцено, хтедох Вам послаништво олакшати, па сам с господ. Фелбером неколико дана пре одпутовао, да све предходне кораке учиним како би пре до аудијенције дошли. Ви сте за добро пронашли код куће остати да као што сте после говорили општини за Вашу особу одређени 100 фор. заштедити, а као што Ваши непријатељи кажу из узрока тога, што сте прорачунали, да с одређених 100 фор. све путне трошкове подмирити не можете. Ја мислим да су

Вас обадва та узрока од пута задржала, те тако сте општини 100 фор. а себи двапут толико заштедили. Што сам пак ја у Бечу говорио и радио о том се изволте известити код гг. генерала Филиповића, Заставниковића и Јона и код других достојанственика, који ће Вам засведочити, ако код Вас сведочанство поштенних људи важи, да је мени месарска пустиња једино на срцу лежала, а оргуље римокатоличке цркве само сам мимогред у толико поменуо, што сам писмено Њ. Величанству предао.

Ако Ви дакле мој труд и моје трошкове за ништегне држите, то Ви о нечем говорите о чему ни појма немате, што у противсловљу са Вашом иначе припознатом памећу стоји. А дал' је то образовано и паметно било, што сте Ви у Ваше нечисте намере против мене управљене, једнога од нас свију поштованог господина уплели, то се неусуђујем оценити. Ја сам признајем, да је исти господин, по могућности у назначеној ствари општини користио, пак му је зато општина и благодарила, али зато не смемо ни за оне заборавити, који су у Бечу дејствовали. Ви ни најмање нисте поштовања према том господину показали, јер сте Вашу здравицу само зато употребили, да у невиној форми на ме ударите. Срдачној здравици и ја бих се био одазвао, но Вашој никако.

Као што видим, Ви господине ни најмање права немате на ме нападати. Ајде да видимо зашто опадате. Рад благостања општине не може бити, јер деловање обојице нас у општинском већу а и на другоме пољу не даје Вам никакво право да тако поступате. Уздам се у верољубље наших суграђана, да ће ми припознати, како сам се ја при свакој прилици необзирујући се на то дал' је то господи повољно или не, а особито у овим случајевима кад се је о располагању с општинским благом већало, за интересе општине кренуо, што се о Вама не може казати, особито онда кад би мњење општинара гдекојој господи не повољно било. Сећајмо се само на последњи случај кад је говор био, да к зидању овдашње реалне школе општина штогод допринесе. Ја сам и у томе случају много бољи појам о Вама имао него гдекоји Ваши суграђани, јер сам држао да Вас жеља само на то води како би се овде трећа реална школа устројила а тиме пак средства изражању умножила, дочем други мисле да је Вама до јефтинејег изражања Ваше деце стало, да сте дакле у неком смислу личну корист

пред очима имали. Ја сам био против свакога прилога од стране општине, зашто, то сам у општинском већу разјаснио без обзира на то што би моја разјаснења многима не повољна била.

Дуго сам размишљао шта Вам повод даје к непријатељству према мени. Саветујући се с Вашим пријатељима будем од истих упућен да та мржња у Вашем користољубљу и себичности има свој извор. То је могуће, јер се добро сећам да Ви од оно доба на ме нападите од како у име г. П. С. Лека против Ваше супруге парницу водим, која Вашем имању с погубељу прети. Но узмимо пак да ова моја сумња није основана, то морате припознати, да начин с којим на ме насрћете нити Вашем сталезу нити Вашој памети нити пак Вашем изражању недоликује. Механе нису места особито не за општинара да се о таквим стварима разговара; та Ви сте за бога господине имали довољно прилике у општинском већу против одобрења награде говорити и гласати.

Остављам публици на расуђење да ли Ви тиме велико поштовање према преставништву општине показујете, што Ви против једногласно усвојених закључака по механама говорите и при чаши вина веру заједно да ће те „народ против тога закључења побунити,“ ако би се од Вас стављеним увјетима задовољило.

Ово што овде рекох неговорим из огорчења већ из чисте жеље да моју част пред публиком одбраним, а мило би ми било господине кад би Ви у будуће моју личност на миру оставили а Ваше душевне силе на то употребили, да у друштву са нашим суграђанима за напредак ове вароши радимо, која нам и једном и другоме сретства за повољан живот пружа. Благодарност према њој и њезиним становницима нека нас руководи а на томе путу, тврду Вам веру задајем, ја заостати нећу. Примите господине израз мога дубокога поштовања с којим се потписујем

Ваш покорни

М. Исвић.

Господине уреднице!

Један је од главних задатака јавнога листа, да обелодани неваљалства и да настојава да се таквима на пут стане. Неваљалство је, кад се невини Сремац, који долази у варош да своје знојем стечене производе прода и потребне му ствари купи, под свакојаким лажним речима у

бирцуз маме, где му неки дупежи лажним картањем узму новце. Ја сам ових дана био очевидац таквог поступања. Један бекрија земунски, ја би га могао по имену казати, према од те феле има њих много у нашој вароши, опази на пијаци, како је један Сремац продао своју рану. Он позове Сремца под неким видом у бирцуз код „црвеног рака.“ тамо дочекају га друге бекрије картајући се, те не траје дуго, а Сремцу поштимање све новце на карти.

Оваквих случајева има скоро ако не сваки дан, то бар сваке ноћи, и харање на карти постало је у нашој вароши једна особита струка трговине.

У Земуну, 1. Фебруара 1868.

С. М. И.

Својим муштеријама на страни

јављам, да кроз неколико дана не могу је шећером послужити, јер ми

је последња наручбина, коју сам из Београда хтео донети, украђена од досад мени још са свим не познатих дупежа. Но полицајном истрагом нађен је мој шећер код господара Алексе Петровића Шарбанина. Надам се, да ћу тај шећер скорим од суда добити, па моћи муштерију с њиме послужити.

У Земуну, 3. Фебр. 1868.

Васа Вукмановић.

Седмични преглед курса на бечкој берзи.

	29.	30.	31.	1.	2.	3.
	Јануара			Фебруара		
Дукат царски	5 58	5 57	5 58 ⁵ / ₁₀	5 59	5 60	5 61
Сребро	115 25	114 75	115 —	115 50	115 50	115 75
5 ⁰ / ₁₀ метализи	57 25	57 10	57 —	57 —	57 10	57 10
Ови с кам вај — новем	58 60	58 30	58 25	58 40	58 25	58 40
5 ⁰ / ₁₀ народни зајам	66 30	66 20	66 10	66 —	66 —	65 80
Акције народне банке	707 —	710 —	705 —	705 —	709 —	710 —
„ кред. завода	187 90	187 10	186 90	186 10	186 90	188 40
Лозови 1860. године	82 40	82 —	82 20	82 35	82 20	82 30
Лондон	117 30	117 20	117 50	117 60	117 65	117 90

Пловидба местне лађе до 18. Фебруара.

Из Земуна у Београд, у 8 сахата у јутру
 Из Београда у Земун, у 8 и по сахата у јутру.
 Из Земуна у Београд и Панчево, у 9 сахата у јутру.
 Из Панчева у Београд и Земун, у 1 сахат по подне.
 Из Земуна у Београд, у 3 сахата после подне.
 Из Београда у Земун, у 3 и по сахата после подне.

Путовање на гвозденом путу.

Из Базјаша у Пешту полази . . . 5 сати 55 мин. у вече
 Из Пеште у Беч полази . . . 9 „ 55 „ изјутра.
 Из Беча у Пешту полази . . . 7 „ 45 „ „
 Из Пеште у Базјаш полази . . . 5 „ 19 „ по подне.
 Из Будима у Тријест полази . . . 6 „ 35 „ изјутра.
 Из Тријеста у Будим полази . . . 6 „ 45 „ у вече.

Број 5663. Одед. 2.

ОБЗНАНА.

Код ц. к. војничког комуц. магистрата као суда трговачкога у Земуну уведена је 31. Дец. 1867. у трговачки регистар задружних фирми:

Фирма земунске штедионице, која је акцијама основана и то,

1. Штатути штедионице примљени су по гласу наредбе сл. ц. к. генерал-команде у Темешвару 18. Јула 1867. одед. 7. број 3907.

2. Фирма се зове „Земунска Штедионица“ (Semliner Sparkassa.) Седиште јој је у Земуну.

3. Кауција износи 20.000 ф. а. вр. главница састављена акцијама од 200. ф. а. вр. и се половинама акције од 100 ф. а. вр. Акције иду на име акционара.

4. Цељ је овога предузећа прометање сопственога и уложенога капитала: а.) зајмом на реалитете. б.) издавањем општинама. в.) државним и берзанским кредитним папирима. г.) овоземским златним и сребрним повцима. д.) куповањем непокретних добара. е.) ескомитирањем меница.

Ово предузеће траје докле год друштво по штатутима постоји.

5.) Фирму друштва подписује председник и директор или његов заменик. Свуда мора бити печат и потпис председника и управитеља или његова заменика.

Претседник друштва: В. Васиљевић; Управитељ: А. Д. Јовановић; управитељев заступник: Димитрије Бијало. Обзнане друштвене излазиће у бечким новинама.

У Земуну, 31. Дец. 1867.

Шрајбер, с. р.

Бах, с. р.
градоначелник.

Број 113. Одед. II

ОБЈАВА.

Од стране к. кр. вој. комунистеског Магистрата у Земуну даје се на знање: да се на закључавање туторства малолетног Јосифа, Јована, Марије и Адама и пунолетних Магдалене и Јосифа Шефер, после смрти Јосифа Шефера од 11. Нсв. 1863. заоставша кућа под бројем 430. продаје. Продаја ће бити 29. Фебруара о. г. п. р. у 3 сахата после подне. Пропена је 400 фор, што се одмах има положити.

Који су ради купити, нека се у речени сахат и дан у магистрату пријаве.

ПРОСТРАН КВАРТИР.

У кући покојног Јована Мајера, до београдске капије бр. 171., даје се од 19. Марта о. г. на дуже време квартир под кирију, у коме сад г. Фајт седи. Квартир се састоји из више соба, кујне, дрваре, тавана и пр. Ко жели узети га, нека се обрати на подписаног услова ради. У Земуну, 8. Јануара 1868. М. Ивић.

Zim Hause des verstorbenen Johann Mayer, beim Belgrader Thore No 171, ist die vom Herrn Hafenskapitan Feith bisher benützte Wohnung, bestehend aus mehreren schönen Zimmern, Küche, Holzlage, Boden etc., vom 1. April d. J. angefangen auf längere Zeit zu vermieten. Wer dieselbe zu mietten und die Bedingungen zu erfahren wünscht, wolle sich an den Gefertigten wenden. M. Ivić.

J. SQUEAER & COMP.

кемичка фабрика од лекова у Вашингтону у Америци,

препоручују сваком болујућем од жуте и друге феле грознице, свој лек, којим ће се сваки за три дана од тих грозница излечити, само ако пази на диет. Уз сваку флашицу има настављење, које казује, како га ваља узимати. Добити се може у Земуну код посластичара Стефана Шула, у кога се налази уједно и стовариште за Србију. Цена је флашици 40 новч. или 5 гроша.

Под приличним условима тражи потансани надзиратеља дома за кућу под бројем 171. Они, који су зидари или дуњери имају првенство.

У Земуну, 1. фебруара 1868.

М. Ивић.

1. Јуарец.

Крвава је повесница Мексиканска. Деспоте су владале народом, народ је стењао под тиранском владом својих деспота. Освешћен и увређен народ светио је патњу своју. Многи владоци утонуше у крви својој, који су насилнички газили достојанство народа и људи. Народ је војевао против господарења једнога над свима. Тако беше задуго. Најпосле дође један човек снажан, поштен и мудар, бољи од свију досадашњих претседника. То је Јуарец. Он је краљевскога племена. Више предака његових беху краљеви. Родио се 1807. г. у селу Истлану, које се сада „Вила Јуарец“ зове. Беше сиром, па тако је у детињству дошао у једну богату кућу. Ту је служио, а како га је иста породица заволела, изучио је доцније и правне науке. После тога постане адвокат. Био је тако ваљан, да је за кратко време највиши судија у Оаксаци постао. Као члан законодавнога тела његове отачбине имао је прилику, да се и у политици покаже. И одмах је изишао са слободначким начелима, којима је још увек веран остао.

Г. 1846. буде заступник у конгресу републиканском, који се у Мексици скупио. Од 1848. г. до 1856. био је гувернатор у Оајужи. За то време учинио је он многе важне и корисне промене. Г. 1855. био је прогнан из земље, кад је Санта Ана помоћу клерикалаца дошао до диктатуре.

Кад је индијски ђенерал Алварец устао против Санта Ана, одпадоше неке земље од њега. Алварец постане привремени претседник републике. Јуарец се врати натраг и буде министар правде, а г. 1857. државни секретар, а за тим претседник највишега суда. Г. 1858. био је законити претседник републике. Г. 1860. дошао је у престолницу Мексику. Тад му и владу признаше стране силе. Он је одмах учинио многе реформе, које су биле од користи за Мексику после силног проливања крви за пуних педесет година.

Близу Монтера на једноме брежуљку сеђаше у хладу млад официр мексиканске — слободне војске. Беше сав прашан, издрт и крвав, и сасвим наоружан. На лицу му се могаше неописан бол читати. Од тешка умора спавао је.

Са стране из шуме изађе неки странац у грађанском оделу и стаде пред онога официра. Официр се најпосле пробуди и радосно скочи.

— Здраво ђенерале! Чекам вас већ више од сахата. Опростите, што сте ме овако затекли.

— Збиља, чуо сам да ће те још данас у Вашингтон?

Ортеага потврди. За тим се разговараху подуже о својим стварима, док ђенерал не окрену други разговор.

— Као што вам је познато, ових дана дошао сам из Мехике. Тамо се говори, да ће скорим сватови Базенови бити.

— Да сретна човека! прекине га Ортеага. Али шта ће бити онда с Доном Перецом? Ја сам ту чудну женску један пут изненада походио. Ми смо и о томе говорили, и она је одбијала то од себе.

— Пре одласка мога био сам код митрополита с њом, и не знам како је дошло до тога, али је питала за вас.

— За мене? Ви се шалите!

— Ни најмање. Она ме је питала за вас, и кад сам пошао, дала ми је ово писамце да вам предам, и то само вама у руке. Ви можда и не знате, да се она највише са свом снагом заузимала, да отклони ону несрећу, да спасе вашег оца.

— Чудно створење! Она лети раширеним рукама целоме свету на сусрет, и од свуда је гурају. То писамце могло ме је некада усрећити, а сад — морам незахвалан бити. Задржите, ђенерале то писмо.

— Па прочитајте бар.

— А што? Та је женска тамо снажна, где сам ја са свим невешт — у љубави. Да се сукобим с њом на том пољу, знам да би био преварен.

— Момак, па тако да говори. Хоћете силом да се у лето смрзнете.

— Не, ђенерале. Ја сам љубио тако страшно, тако истинито, да су ме многи држали за лудога. То сам скупо платио.

— Дакле, да јој вратим писмо? Па шта ћу јој још испоручити?

— Да сте нашли будалу, кога глава боли. Ништа више.

— Чини ми се да ће тако и бити. Али где ви сте рањени.

— Није то ништа. Кад су се царски војници повукли из Матаморе, ја сам их морао гонити. Моји војници изгубе ред, ту се јако побијемо, и ја добијем ову рану. Но већ пролази. Него ко иде с вама ђенерале?

— Голардо.

— Хоћете ли у Вашингтон сами ићи?

— Не, пратиће ме Корона Регула, да доведе нову војску.

— Ја сам мислио, да је његово посланство више политично; видим, да сам се варао.

— Баш и неварате се толико, јер јуче је био Корона код претседника више од једнога сахата, а војничка упутства добио је већ пре тога. Дакле нешто мора бити.

— Збиља, пратили Корону још увек онај анђео, за којим цела војска лудује. Веле, да му је то нећака.

— То је жена његова.

— Жена? Па да ли је срећан? Он бар обмањује тако луде, који му то верују.

— Ја мислим да може бити сретан, ако младост, богаство и уживање могу створити сретан живот.

Жив се разговор отпочео томе. Ортеага је сажалевао Корону. Доцне се растадоше. Ортеага остаде на месту, где је већ осам сахата стражарио, а ђенерал Викарије оде пут Монтера управо претседнику.

Јуарец сеђаше у истој соби, где смо га и пре видели. Према њему седео је ђенерал Корона. Претседник отпочне разговор, и рече Корони, да још истога дана мора ићи у Вашингтон, да купи и уреди војску. Пратиће га Викарије и Добладо.

После се дуго разговараху о војничкој снази својој и њихова непријатеља, и о изгледу од ове крваве борбе.

Јуарецу се допаде разлагање Коронино, и лепо га похвали. Но сада га озбиљно запита, зашто није отишао из Пануке, зашто се повукао из Оаксаке, коју непријатељи љуто притиснуше, а било је војске наблизу, која је могла прикочити у помоћ. Даље сте имали налог од врховне управе војничке да ухватите Максимилијана, што вам не испаде за руком, јер вас надмудрише. У стану беше велико огорчење против вас, и толико пута зактеваху, да вас ставим под војени суд. Али се уздржах, јер баш онда успевасте добро против Француза.

Корона устаде и веома узбуђено одговори претседнику. Приповеди му све по реду како је било, у свима бојевима и зашто је онако поступио. Приповеди му и како је Ортеага, Салазар и Ромеро ухваћен и како су на смрт осуђени. Шта није радио, да их избави. Ишао је Дони Переци, а Патона молио је војвођињу М ру, да поради, како би се ухваћени ослободили. Али све бадава. Беху на вешала осуђени. После се толико смиљују, да их барем као јунаке погубе — „прахом и оловом.“ Цар их је хтео помилувати, али Базен не даде. Упорно је

најпосле изјавио самоме цару, одобрио он или не, он ће их погубити. И тако погинуше три најбоља официра три дична републиканца у седдам сахата у јутру у Квери.

Послужитељуђе и прекине им разговор. Донесе председнику име једнога, који је желео с њим говорити.

Председник отпусти Корону и рече му да продужи разговор за ручком, а сад да иде.

Кад је Корона изишао, спази у ходнику једнога странца умотана лица. Корону обузе гњев, кад му сагледа очи.

— Ко је тај? запита послужитеља.
— Михайло Фернандо! стоји на карти.

Корона оде, али је јако узбуђен био због тога сусретаја, те је ишао непрестано улицом, а све је мислио на њега.

Лопец уђе у одају председникову и седе на исто место, где је Корона мало час седео. Неколико тренутака ћутаху обојица, а за тим извади Лопец испод огртача неки заветљав писам а ни речи не рече, као да су обојица добро познате артије.

— Хвала вам, пуковниче, у име републике. Кад победи, она вас неће заборавити.

— Не тражим ја голу захвалност за то, што ћу погазити заклетву коју сам положио цару своме, и што ћу служећи вашој ствари своју упропатити.

— Ја мислим, да ви нећете с тиме трговати, него хоћете да послужите народу и отачбини. Ја не знам веће мете човеку од грађанске славе.

— То неверујем председниче, и ако се сећам многих имена, која су нам најлепша, најдрагоценија и најдража. Народ, за који се ми боримо, ми смо сами. Цео карактер наш и непрестана тежња за славом, за влашћу, за уживањем и богаством све то долази од бескрајне себичности, која се ни самога самоубиства нестраши, ако види у томе какву добит.

— Добро, пуковниче, неодреците нам само рукопомоћи, па ће те све добити.

— Гледаћу, председниче, да потпуно одговорим вашем очекивању. Што сам обећао учинићу. Него на разстанку рад бих био разнитати за моју нећаку. Један ђенерал ваш у крају ју је. Она ће зацело бити ту у стану.

— Колико сам дознао, кад ми ју је ђенерал претставио, она је радо пошла сама за њим.

— Је ли ђенерал ожењен?

— Ваша му је нећака жена.

Пуковник плану као огањ живи. Дуго није могао речи прозборити од страшне јарости.

— И он се усудио, да тиме још крунише свој насилнички лоповлук?

— Јесте; девојка је хтела, ђенерал је независан, па ју је узео за своју жену.

— А ја зар немам ништа ту рећи? него сад тек просто да кажем: добро!

— То би најпаветније радили.

— Не, то неће, и неможе бити. Ја као тотор њезин, захтевам, да се тај брак поквари, јер је био без мога одобрења, и да ми се изда го-споља!

— Не знам хоће ли ђенерал на то пристати.

— Зар у вашем стану, председниче, нема закона, да се насиљу и сраму стане

— Пуковниче, прекине га председник, дужан сам одбити такве клевете на име једнога од најбољих војника наших.

— Добро; Кад је тако, жао ми је онда, што сам вам служио, и ево изјављујем, да је прекинута свака свеза између нас.

За тим устаде, узе шешир и пође. Тако исто и председник.

— Председниче, још вас један пут молим, учините, што интем, дајте ми моју нећаку, па да вам останем на услузи.

Ја се не могу мешати у приватне ствари.

— Па ни за ту цел, коју вам нудим.

— Никако.

— Онда је ово послењи пут што сам овде.

— Немојте бити нагли, кајаћете се!

— Ја сам стом пресудном намером и дошао, или да узмем моју нећаку собом, или да вам више никада не дођем.

— Грешите здраво! Зар да отацтво пати из узрока, што ви не можете учинити, да није оно што јесте. Него се мени чини, да сте се ви ради извући испод наше заставе, па вам је ова прилика добродошла. Реците ако је то и отвореног непријатеља ја ћу знати поштовати.

— Јест, то је. И хвала вам што сте ми помогли изрећи. Ја више не могу на две столице седети. Док је наша земља чиста била од страних војника, ја сам се борио за републике. Сада сам видео, да је не могуће. Непријатељ је јачи, народ је оголео и огладнео и ја сам прешао

у — цареву војску. Председниче, опростите ми дакле овога мучнога положаја. Ја истина газим тиме задану реч, али и то је боље него да будет убица мога цара и господара.

Лопец ућута и гледаше председника чисто као да га моли.

— Пуковниче, проговори председник, ја поштујем осећање ваше, и мило ми је, да сте таким начином постали мој противник. Висте честит и јуначан војник, моћи ће те и верни биви. Ево вам пружам руку, што још никад нисам. То нека вам више рече, него све речи. Кућа вам је моја увек отворена, да знате, да и у својим политичким противницима поштење и дух умем поштовати.

Сад с богом! Па ако се више никад невидимо, немојте да изливамо гњев један на другога у будуће, кад се сетимо прошлога.

Лопец му стиште ватрено руку и — оде.

Јуарец се врати опет за сто, и седе да пише, а на лицу му се могаше у лако осмеху задовољство читати.

(Наставиће се.)

ЖУЧ.

(Наставак.)

— Хајд' браћо помозите понети га, рекох ја. Светина се махом развиће на ове речи, а који осташе почеше гуњћати.

— Тражиш ђавола! нећеш добро проћи!

— Марво! повикне господин и заповеди кочијашу да сиђе и да ми помаже.

Унесемо несретника у кућу. Наложим да га трљају, а сам отрчим у полицију да јавим. У кухињи су се десила деца, обилазећи жалостивно око гранчице; потресла их је појава пијаног човека за кога они мислише да је мртав.

— Шта сте ви кварталник, што ли, да дижете пијанице са сокака? обрецну се на мене члан кад сам стигао у кварт.

— Ни сам кварталник, него стражар и позорник нехтеше доћи, кад их звасмо, а човек би се смррно.

— Па нек се смрзне, ви не би одговарали, рече члан хладно.

— То је не човечно! Тако можемо пустити да убију човека под нашим позором, па нећемо одговарати, правдајући се, да смо спавали, да нисмо чули галаму.

— Нуто филозофа! покличе члан и посла самном неколико жандара и ако сам ја тражио лекара, који

небијаше дома. Дођосмо кући; пијаница је лежао све једнако у заносу. И жандари и ја мислисмо и мислисмо, па најзад закључисмо да ваља наћи лекара па ма шта стало . . . Лекар тек што се вратио кући; бијаше му криво што га зовем к пијаници.

— То ће бити и сувише, ако морам походити још и сваког пијаног сељака.

— То вам је дужност; ја вам кажем до се он не разбира никако.

— Донесите га амо, па ћемо видети.

— Та изданиће путем.

— То се вас нетиче.

— Чујте г. лекару, ја ћу вас тужити. Ви сте наишли на онога, који ће оћутати, ја нисам сељак.

— А, ви ћете да се тужите! проговори лекар чудним и пакосним гласом. — Изволте ја ћу доћи.

Одемо. Лекар прегледа пијаницу и каза да је бијен. Дође полиција, напишу протукулу, повезу пијаног у болницу, него он путем умре. Други дан ме позову на испит, задрже ме задуго; пецкања испитача изгоне ми неколико горких и опорних одговора.

— Ми ћемо разабрати за вас у вашем „надлежатељству“ (испитач). — Ви градите ове покоре, то није ни лепо ни поштено да се бијете са људима, који су ниже од вас.

— Да ви немислите бога вам, да сам ја убио оног човека?

— Ја немам право да мислим што, него прикупљам доказе, рече он иронично.

— Чини ми се да је ствар јасна; преко од моје куће има механа, могућно је, да је пијаница и бијен.

— Врло мудра досетка. Али на жалост механија вели, да тај човек није ни био у механи.

— Можда он лаже.

— То је врло могућно. Нађите сведоке да он лаже, ми ћемо вам благодарити, то ће размрсити ствар.

Раздражен оваким догођајем вратим се кући; о гранцици и веселом дочеку празника није било ни помена.

Пијаница је врло немио утисак оставио код деце; чули су да је умро на путу и плашили су се мрца смејући ходити по мрачној соби. Ја сам био љутит и врло сам ружно урадио што им нисам растумачио њихов будаласти страх, представљајући га у смешној слици, него сам се шта више продерао на њих и још горе их уплашио. Жена је ћутала на-

суморена. После два дана зове ме директор у канцеларију себи.

— Шта се то заврзло међу вама и полицијом? упитаће он неповољно. То је био господин набусит, прилично одгајен и из добре куће; о полицији се врло опорно изражавао и могућно је да би га лако снашла беда, за тај очајнички либерализам кад му неби допуштао његов положај, да може либерализати како му је шеф и кад му неби била то доста мила забава.

Ја сам му испричао сву историју.

— Опростите, човек би ваљало да нема ни мрве мозга, па онда да диже пијанице са сокака и да их уноси у своју кућу. Ви сте могли лепо послати ваше служке за оне, како их оно зову? — кварталиници, позорници тако некако?

— Е, ал' то би се отегло, а ја се кајем сад и што је онолико чекано и двоумљено.

— Мислим, давам је жена била врло благодарна за таког госта, рече директор с оним, ироничним осмехом. — Он се прекрасно понашао!

— Моја је жена — жена, а није кип са написом „човек“!

— То јест, шта ви хоћете с тим? зајмири директор погледајући иза хартије.

— То, да је она разумела да ваља помоћи ближњим, било пијаним било опљачканим било ђенералима било просијацима ил' сељацима, њој је све једно.

— Тако дакле. Савршеност у чиновничком свету! Књањам се пред врлинама ваше жене, осведочите јој моје поштовање . . . Само вас молим други пут кад узимате посласатим излеђујућим кварталиницима не узнемирујте мене. Ја нисам рад да моји чиновници имају носла со полицијом, а ако имају што с њом, бар нек долази то и до мене. Оврниив ову беседу он одане . . . По свом положају имао је власт да управља људима, а није умео говорити њиховим говором и пр. кад би казао: дајте ми артију на којој је писано писалком . . .

— Надам се дакле да сте казали добру реч за мене?

— Немам среће познати ваш приватан живот.

— Али ви знате мој службени род, па по томе можете оценити и домаћи живот.

— Опростите људи су различни у својим положајима.

— Шта хоћете с тим?

— О боже мој! то, да ја незнајем ваш приватан живот.

— То јест полиција може мислити да сам ја лупеж и лештина?

— То није моје . . . Опростите, врло ми је жао, али сад имам посла. Директор се опрости са мном учтиво и ладно.

— Изиђем од њега као у неком бунилу. Код куће ме је чекао позив у полицију. Почели су ме потрзати . . . Кроз месец дана био сам принуђен продати кућицу и најмити стан, у који се преселим . . . Већ ми се и обесио дуг на врат . . . кад — а — маом се нагуштио црни облак; био сам увређен, измучен, понижен. Жена ми се поболела, морио ју је кашаљ . . . Знате ли што је сиротиња? Како неби знали; видели сте на вештачком излогу икону, на којој је насликан сиромах; сећате л' се како је лепо изгледала закрпа на његовом кожуху? Али знате ли, да су међ сиротињом честе свађе, раздори и неприлике око излишног комадића хлеба, око позтића добивеног на пијаци од неке куварице, коју свакојак сматрају за крадљивицу? Знате л' да свака миг, свака несмислена, опора реч, коју изусти један члан бедне породице вреба и изазива на свађу другог члана? Е, а од куд би ви то докучили! Тог нема на уметничком излогу! . . .

Бабо, дошла је нека сиротиња и проси, рече ми једном моја ћерка, кад је невоља највећем узела мах. Ја шкрипнем зубима, ћутао сам и ходао по соби.

— Нек проси и сами ћемо скоро! Раздражено прозбори моја жена. Бедна жена пагила је због деце, знајући да су сад потребне паре на њихово одгајивање! да неби згорело било кад би Санда имала поделити кућић за учење, јер је у олшт јј соби међ разговором расних гостију слаба наука.

— Шта служиш? додадох ја. — Јесам ли ја поробио своју породицу што ли, па да ми пребацујеш?

— Ја те не корем, али сам промисли, да се готова нема су чим платити школа за Санду. Уплео си се у дело, кад је ваљало благодарити богу на нашем стању, што нас не дирају и не нападају.

— Лепу слику приказујеш деци. Самољубље! Јамачно си рада да створиш од њих гуреузе. Доиста то им може помоћи да се нагутају новаца и да не пропадну као њихов луди отац. Чекај, још ће ти они купити и богате наките . . . (Смртиће се.)